

درس ۱: هدایت الهی

تفاوت‌های انسان با موجودات دیگر :

انسان مجموعه اسماء و صفات الهی است = استعداد‌های انسان بی نهایت است . نیازهای انسان نیز با سایر موجودات تفاوت دارد :

انسان علاوه بر تعقل و تفکر دارای نیازهای غریزی و فطری است .

نیازهای مشترک بین انسان و حیوان = نیازهای غریزی و طبیعی

نیازهای غریزی عبارتند از : خوردن ، خوابیدن ،

پوشیدن ، نیاز جنسی و

نیازهای فطری انسان :

عقل و تفکر منشأ پیدایش **حقیقت جویی** : منشأ پیدایش علم در زندگی انسانها : سه نیاز برتر و اساسی انسان ریشه در حقیقت جویی او دارد ۱- نیاز به دانستن هدف زندگی ۲- نیاز به دانستن و علم در خصوص آینده (آینده مادی و معنوی یعنی زندگی پس از مرگ و سرنوشت انسان در عالم بعد) ۳- بهترین راهی که انسان را می تواند به هدف برساند کدام راه است. نیاز به انتخاب راهی که در آن همه استعداد‌های او درست و کامل پوشش داده شود .

زیبایی خواهی : منشأ پیدایش هنر

نیکی خواهی : منشأ پیدایش اخلاق

پرستش و عشق : منشأ گرایش به خدا و دین

حقیقت جویی و نیازهای برتر :

۱- درک هدف زندگی

۲- درک آینده

۳- کشف راه درست زندگی

بهترین راه زندگی یا بهترین پاسخ به نیازها :

۱- باید راهی باشد که همه جانبه باشد و به همه نیازها پاسخ دهد

۲- پاسخ به نیازها باید درست و قابل اعتماد باشد

سؤال مهم : چرا بهترین راه زندگی یا بهترین پاسخ به نیازها این ویژگی ها را باید داشته باشد؟

انسان کامل : انسانی که به همه نیازهای خود به صورت همه جانبه ، معتدل و درست پاسخ می دهد .
همه ابعاد وجودی انسان ارتباط کامل و نزدیکی با هم دارند در صورت نادیده گرفتن هر یک از نیازها نمی توان شاد ، خوشبخت و آرام بود . آرامش انسان به این پاسخ همه جانبه وابسته است .
اگر پاسخ نادرستی به نیازها داده شود یا در درستی پاسخ ها شک و تردید داشته باشیم راه درست زندگی را پیدا نکرده ایم و مجبوریم همه پاسخها را با آزمون و خطا بسنجیم در این صورت عمر انسان و استعدادهاى او تلف خواهد شد .
عمر انسان محدود است و نمی تواند همه راههای احتمالی را تجربه کند .

مهم ترین نیاز انسان : کشف راه درست زندگی

ویژگی های راه درست زندگی :

- ۱- راهی که در آن همه استعداد های انسان شکوفا شود
 - ۲- استعدادها از طریق درستی به شکوفایی برسد.
- حیات حقیقی** از دیدگاه قرآن در این صورت به دست می آید . **مردن استعدادها** به مرگ تشبیه شده است .
راه درست زندگی = کوتاهترین و بهترین راهی که در آن همه استعدادهای انسان به درستی شکوفا می شوند =
صراط

چگونه و با چه اطلاعاتی می توان به راه درست زندگی دست یافت؟

- اگر بخواهیم به بهترین راه زندگی دست پیدا کنیم نیازمند اطلاعاتی هستیم در مورد :
- ۱- خلقت انسان و ابعاد مختلف روحی و جسمی او
 - ۲- هدف خلقت و جایگاه انسان در نظام هستی
 - ۳- استعدادها و نیازهای فردی و اجتماعی انسان و راههای درست و همه جانبه شکوفایی آنها
 - ۴- آگاهی از چگونگی زندگی در دنیا و آخرت و ارتباط این دو با یکدیگر

سؤالات مهم :

- ۱- آیا علم انسان می تواند به او بهترین راه زندگی را نشان دهد ؟
- ۲- آیا می توان با احساسات شخصی و سلیقه فردی به نیازها پاسخ داد یا به بهترین راه زندگی دست یافت ؟

۳- آیا می توان نیازهای انسان را نادیده گرفت ؟

۴- در صورت نادیده گرفتن نیازهای برتر یا پاسخگویی به آنها از راههای نادرست و ناقص چه مشکلاتی دامنگیر انسان خواهد شد ؟

هدایت عمومی

خداوند هر موجودی را با هدف معین آفریده است . آفرینش بی هدف نشانه نقص و ضعف و ناآگاهی است و این ویژگی ها در خدا راه ندارد. خداوند همه موجودات را از راههای متفاوتی که به استعدادهای آنها بستگی دارد به کمال می رساند .

سؤال : آیا هدف همه موجودات یکی است ؟

هدف هر موجودی را می توان از طریق استعدادهای او یعنی خلقتش دریافت . قانون و راه زندگی با توجه به همین استعدادها تعیین می شود تا هر موجودی بتواند به هدف خود که کمال است برسد . این اصل یک اصل همگانی است و هدایت عمومی نامیده می شود . هدایت عمومی : همه موجودات با توجه به خلقتشان با هدایت و برنامه خدا به سوی هدفی که کمال آنهاست می روند .

هدایت ویژه :

هر موجود استعدادهای ویژه ، برنامه ویژه و هدف ویژه ای برای خود دارد : هدایت ویژه آن موجود که از طریق خاصی صورت می گیرد .

تفاوت هدف هر موجود با موجود دیگر = تکامل هر موجود با موجود دیگر فرق می کند .

چون استعدادهای یک موجود با موجود دیگر متفاوت است برنامه و هدف آن موجود نیز با دیگری متفاوت است.

(هدایت موجودات به استثنای انسان تنها طریق تکوینی صورت می گیرد . هدایت بعد مادی و فیزیکی انسان و موجودات دیگر به صورت اجباری و از طریق هدایت تکوینی صورت می گیرد = خلق استعدادهای یک موجود و هدایت آنها با قوانین ثابت و اجباری.

هدایت بعد روحی و معنوی انسان به صورت اختیاری و از طریق هدایت تشریحی صورت می گیرد.)

هدایت ویژه انسان :

هدایت ویژه انسان با هدایت ویژه همه موجودات متفاوت است .

استعدادهای متفاوت انسان عبارتند از : عقل ، اختیار ، نیازهای فطری

در نتیجه برنامه و هدف او نیز متفاوت خواهد بود . انسان علاوه بر قوانینی که رشد جسمانی و فیزیکی او را تأمین می کنند(هدایت تکوینی) به برنامه ای نیاز دارد که همه استعداد های فطری او را پرورش دهد تا به هدف خود که تکامل مخصوص اوست برسد = **تقرب به خدا** .

دین = بهترین راه زندگی که پیامبران در اختیار او می گذارند. پیامبران = حجت آشکار یا ظاهر
عقل که از طریق علم پیام و برنامه الهی را می فهمد و می پذیرد = حجت پنهان یا باطن
هدایت ویژه انسان (هدایت تشریحی که از طریق ارسال پیامبران و دین صورت می گیرد) اختیاری
است برخلاف سایر موجودات که هدایت آنها به اجبار صورت می گیرد .

رابطه عقل و دین = رابطه حجت ظاهر و باطن

عقل از آنجا که از طریق علم تغذیه می شود و علم ناقص است نمی تواند بسیاری از مجهولات را پاسخ دهد و از ارائه بهترین راه زندگی یا بهترین ، جامع ترین و درست ترین راه زندگی به بشر عاجز است . نیاز به دین یا ارائه این راه زندگی از سوی خدا از همین جا مشخص می شود .

بنابر این دین نقص علم را برطرف می کند و به انسان بهترین راهی را که در آن همه استعدادهایش شکوفا شوند را می آموزد . عقل ، انسان را در فهم دین یا پیام الهی یاری می دهد .

کسانی بهتر دین را می پذیرند که عقل و علم بیشتری دارند یا از معرفت برتری برخوردارند = عاقلان و عالمان
دیندارترند .

آنها که تفکر بالاتر و قویتری دارند رتبه بالاتری در دنیا و آخرت دارند .